

Nr 141.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående klassificering av bangårdspostkontoret i Stockholm; given Stockholms slott den 2 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

C. Meurling.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Meurling anför:

Sedan riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag åren 1924 och 1925 beviljat medel till uppförande inom Stockholms centralbangårds område av en byggnad för ett bangårdspostkontor, har nämnda byggnad färdigställts och det nya bangårdspostkontoret öppnats för trafik den 1 oktober 1926.

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 117 häft. (Nr 141.) 519 28

I sitt utlåtande den 31 oktober 1925 över kommunikationsverkens löne-nämnds förslag till omklassificering av postkontoren samt telegrafverkets och statens järnvägars stationer hemställde generalpoststyrelsen, att det blivande bangårdspostkontoret måtte hänföras till klass 1 A. I anledning härav anförde departementschefen i proposition nr 184 till 1926 års riksdag angående omklassificering av postkontoren m. m., att frågan om den befogenhet och de arbetsuppgifter, som skulle tilldelas detta postkontor och dess föreståndare, fortfarande vore under utredning, vadan kontorets klassificering torde böra tills vidare anstå. Intill dess ett avgörande härutinnan träffats, syntes föreståndarbefattningen böra uppehållas på förordnande på sätt Kungl. Maj:t efter förslag av generalpoststyrelsen bestämde. Vad sålunda anförts lämnades av riksdagen utan erinran.

I skrivelse den 1 juni 1926 anförde generalpoststyrelsen, att den blivande föreståndaren redan före bangårdspostkontorets öppnande borde deltaga i dess organisering samt att, ehuru kontorets uppgifter och organisation icke i alla avseenden kunde slutligen fastställas, förrän erforderlig erfarenhet av kontorets verksamhet vunnits, föreståndarens åligganden i varje fall under denna tid kunde förutses bliva av synnerligen krävande beskaffenhet. Med bifall till styrelsens i anslutning härtill gjorda hemställan bemyndigade Kungl. Maj:t den 11 juni 1926 styrelsen att förordna om uppehållande tills vidare till och med den 30 juni 1927 av föreståndarbefattningen för ifrågavarande postkontor, med rätt för styrelsen att tilldela den förordnade under tiden för förordnandet lön enligt 25:e lönegraden av gällande avlöningsreglemente, d. v. s. den lönegrad, vartill föreståndare av postkontor av klass 1 A är hänförd.

Då resultatet av ett helt års verksamhet syntes böra inväntas, för att en fullt tillförlitlig grundval för postkontorets klassificering skulle erhållas, gjorde generalpoststyrelsen i skrivelse den 29 juni 1927 framställning i fråga om förlängning av berörda förordnande till och med den 30 juni 1928, och blev denna framställning av Kungl. Maj:t bifallen den 1 juli 1927.

I skrivelse den 27 januari 1928 anför *generalpoststyrelsen*, att sedan numera bangårdspostkontoret varit i verksamhet mer än ett år, under vilken tid två julperioder infallit, fullt tillräcklig erfarenhet vunnits för en definitiv klassificering av postkontoret, och hemställer styrelsen i sådant hänseende, att postkontoret måtte hänföras till klass 1 A. Till stöd härför anför styrelsen:

Vid bangårdspostkontoret vore, förutom föreståndaren, fast anställda 1 förste kontrollör, 1 kontrollör, 2 förste postassistenter, 12 postassistenter, 2 förste postexpeditörer, 1 transportmästare, 5 postexpeditörer, 6 överpostiljoner, 22 förste postiljoner, 3 brevbärförmän, 10 kanslibitäden, 58 postiljoner och 28 expeditionsvakter. Hela den fast anställda personalstyrkan vid postkontoret överstege sålunda 150 man.

Postkontorets rörelse bestode i behandling av paket, tidningar samt utgivare- och masskorsband. De avgående paketen kunde inlämnas antingen direkt å postkontoret av allmänheten eller av andra postkontor i Stockholm.

Antalet å postkontoret behandlade avgående oassurerade paket översteg år 1927 3 miljoner. Alla postabonnerade tidningar och masskorsband inlämnades direkt å postkontoret. Antalet nummerexemplar av därstädes behandlade — beställda, mottagna, sorterade och expedierade — postabonnerade tidningar uppgick år 1927 till bortåt 73 miljoner. Utgivarkorsbanden inlämnades likaledes nästan uteslutande å postkontoret. Masskorsbanden och utgivarkorsbanden, som behandlades å kontoret, utgjorde år 1927 tillsammans bortåt 21 miljoner. Ankommande paket inginge även till postkontoret och utsändes därifrån, de utrikes paketen efter vederbörlig förtullning. Därjämte ombesörjde postkontoret dels förekommande transporter av poster mellan olika postkupéer och dels transporter mellan postverkets automobiler och postkupéerna av alla ankommande och avgående poster till och från övriga postkontor i Stockholm samt postanstalter i Stockholms förorter.

Uppbördens vid postkontoret uppgick år 1927 till närmare 3 miljoner kronor. I detta belopp inräknades icke den summa av bortåt 2 miljoner kronor, som utgjort postverkets ersättning för de abonnerade tidningarnas befordran. Dessutom utbetalades från postkontoret till tidningarna prenumerationsmedel av nära 5 miljoner kronor.

Postkontorets poängtal under år 1927, enligt de vid postkontorens senaste klassificering tillämpade grunderna, uppgick till ej mindre än 554. Då detta poängtal vore avsevärt högre än poängtalet för något annat postkontor av klass 1 A, borde postkontoret vid definitiv klassificering räknas tillhöra denna klass.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i utlåtande häröver den 14 februari 1928 anfört:

Lönenämnden tillåte sig framhålla, att den vid 1926 års allmänna klassificering av trafikanstalterna använda poängberäkningen knappast kunde komma till sin rätt såsom grund för klassificeringen i förevarande fall, där det gällde att värdesätta en rörelse, vari inginge endast ett fåtal av de faktorer, på vilka ifrågavarande poängsystem vore uppbyggt. Det kunde i detta sammanhang därjämte erinras, hurusom vid nyssnämnda 1926 års klassificering hänsyn ansågs böra tagas även till andra omständigheter än den av vederbörande anstalt uppnådda poängställningen. I en del fall blevo sålunda anstalter, vilka i betraktande av rörelsens mera ensidiga beskaffenhet eller av annan anledning ansågos intaga en särställning i förhållande till de övriga, hänfödda till lägre klass än som skulle hava betingats av anstalternas poängtal. Beträffande bangårdspostkontoret i Stockholm framhöll lönenämnden i utlåtande den 15 december 1925 över ett av generalpoststyrelsen avgivet förslag angående verksamhetsområdet för postverkets distrikts- och lokalförvaltningar m. m., att postmästartjänstens vid sagda kontor placering i lönehänseende vore beroende av den befogenhet och de arbetsuppgifter, som kunde komma att tilldelas kontoret och dess föreståndare. Klassificeringen av ifrågavarande kontor syntes därför böra verkställas först sedan dessa frågor blivit i detalj utredda.

För vinnande av närmare kännedom om förhållandena vid bangårdspostkontoret hade lönenämnden nu, i anledning av föreliggande remiss, avlagt besök å sagda kontor och sökt göra sig närmare underrättad om omfattningen av det arbete, som åvilade kontorets föreståndare. Lönenämnden ville erinra, att bangårdspostkontoret inrättats huvudsakligen för övertagande av vissa grenar av den rörelse, som tidigare varit förlagd under postkontoret Stockholm 1. Den vid bangårdspostkontoret förekommande rörelsen vore väl av betydande kvantitativ omfattning men torde dock, såsom inriktad allenast på

ett mindre antal av postverkets trafikgrenar, knappast kunna sägas ålägga föreståndaren de mångsidiga uppgifter i fråga om organisation och arbetsledning m. m., som i allmänhet tillkomme föreståndarna för de trafikanstalter — såväl vid postverket som vid statens järnvägar — vilka ansetts böra hänföras till klass 1 A. Lönenämnden måste därför ställa sig tveksam, huruvida bangårdspostkontoret skäligen borde inordnas i sagda klass, till vilken, enligt vad här kunde erinras, anstalter med så mångsidig rörelse och av den svårskötta beskaffenhet i övrigt som exempelvis postkontoren i Örebro och Hälsingborg samt järnvägsstationerna i Hallsberg och Nässjö blivit hänförda. Självfallet vore det även av vikt att framgå med försiktighet, då det gällde att med stöd av endast en kortare tids erfarenhet beträffande rörelsens omfattning och ledningens arbetsuppgifter verkställa klassificering av en ny trafikanstalt.

Lönenämnden ansåge sig emellertid icke kunna, gent emot generalpoststyrelsens i ärendet uttalade uppfattning, med bestämdhet göra gällande, att bangårdspostkontoret i Stockholm rätteligen borde placeras i lägre klass än den av styrelsen föreslagna. Det kunde för övrigt erinras, att den befattningshavare, som för närvarande på förordnande uppehölle postmästartjänsten vid ifrågavarande kontor, enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut under förordnandet uppbure lön såsom postmästare av klass 1 A.

En ledamot av lönenämnden har förklarat sig anse, att utredningen i ärendet i allo ådagalagt det berättigade i den av generalpoststyrelsen gjorda framställningen.

Departements-
chefen.

Då bangårdspostkontoret är ett specialpostkontor för endast vissa grenar av poströrelsen, kunna givetvis icke alla de faktorer, på vilka det enligt gällande klassificeringsgrunder tillämpade poängsystemet är uppbyggt, ingå i kontorets poängtal, 554, utan är detta tals storlek i huvudsak beroende på de vid kontoret förekommande trafikgrenarnas avsevärda omfattning. Om alltså vid detta postkontor föreståndarens arbetsuppgifter icke äro av den mångsidiga beskaffenhet, som ansetts utgöra förutsättning för ett postkontors placering i klass 1 A, så är dock den arbets- och trafikledning, som ankommer på honom, synnerligen omfattande samt det ansvar för så gott som huvudstadens alla poster, som i sista hand påvilas honom, mycket stort. Vad särskilt beträffar en av bangårdspostkontorets viktigaste uppgifter, nämligen handhavandet av beställning, sortering och expediering av alla postabonnerade tidningar, som utgivnas i Stockholm, måste av föreståndaren, vilken har att förhandla med tidningsutgivarna i alla spörsmål, som röra tidningarna och deras expediering, klagomål över uteblivande eller försenad framkomst m. m., fordras ett stort mått av omdöme vid behandlingen av frågor av dylik natur. Då med hänsyn härtill befattningen såsom föreståndare för detta postkontor torde få anses såsom särskilt maktpåliggande och ansvarsfull och sålunda stora fordringar måste ställas på befattningens innehavare, lärer kontoret icke böra placeras lägre än generalpoststyrelsen föreslagit. Jag får alltså tillstyrka, att bangårdspostkontoret i Stockholm från och med den 1 juli 1928 hänföres till klass 1 A. Vid bifall härtill skulle antalet befattningar såsom postmästare av klass 1 A ökas från 8 till 9.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att med godkännande av det ovan förordade förslaget om bangårdspostkontorets i Stockholm hänförande till klass 1 A besluta, att antalet befattningar såsom postmästare av klass 1 A skall från och med den 1 juli 1928 utgöra 9.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.
